

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální mateřská škola a Speciální základní škola pro sluchově
postižené Olomouc, Kosmonautů 4**

Kosmonautů 4, 772 00 Olomouc

Identifikátor školy: 600 026 621

Termín konání orientační inspekce: 9. – 11. leden 2002

Čj.	135 11/02-11092
Signatura	om2zv201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

V síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení je zařazena Speciální mateřská škola a Speciální základní škola pro sluchově postižené Olomouc, jako příspěvková organizace. Škola sdružuje speciální mateřskou školu pro sluchově postižené, speciální základní školu pro sluchově postižené, internát, speciálně pedagogické centrum (SPC) a školní jídelnu. Od 1. září 1999 byl zahájen provoz v nové budově školy, kam se škola přestěhovala z budovy vrácené církvi v Olomouci na Svatém Kopečku.

Ve školním roce 2001/2002 navštěvuje čtrnáct tříd přípravného až 10. ročníku celkem 76 žáků, na jejichž výchově a vzdělávání se podílí osmnáct pedagogických pracovníků. Ve škole se vyučuje podle těchto učebních dokumentů:

- v přípravném až 4. ročníku se vyučuje podle učebních dokumentů ZŠ pro sluchově postižené čj. 19 237/93-24 ze dne 30. 6. 1993,
- v 5. až 9. ročníku se vyučuje podle učebních dokumentů ZŠ pro sluchově postižené čj. 14 633/200 1- 24 ze dne 23. 3. 2001,
- v 10. ročníku se vyučuje podle učebních dokumentů přechodného 10. ročníku ZŠ pro sluchově postižené čj. 12 323/96-25 ze dne 30. 1. 1998,
- ve třídě pro hluchoslepé se vyučuje podle Vzdělávacího programu nižšího a středního stupně školy pro hluchoslepé čj. 32 797/2000-24.

Škola zajišťuje také výuku volitelných a nepovinných předmětů. V době inspekce aktuální nabídka těchto předmětů vycházela z možností školy a respektovala potřeby žáků. V souladu se současnými trendy je v 8. a 9. ročníku realizována výuka nepovinného předmětu anglický jazyk. Hlavní vyučovací metodou je totální komunikace. Základem je orální metoda doprovázena daktylem a znakovým jazykem.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce zjišťovala a hodnotila podmínky a průběh vzdělávání v mateřské škole, v přípravném až 10. ročníku v předmětu český jazyk a literatura, v přípravném až 4. ročníku v předmětu individuální logopedická péče a v 8. až 10. ročníku v předmětu chemie. Sledovala také výuku ve třídě pro hluchoslepé žáky a činnost SPC.

Při hospitacích bylo hodnoceno plánování a příprava, organizace, formy a metody vzdělávací činnosti, motivace a hodnocení, komunikace a interakce. ČŠI dále kontrolovala vybranou povinnou a další vedenou dokumentaci, písemné záznamy v žákovských sešitech. Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání doplnila prohlídka školy, rozhovory s vedoucími pracovníky a učiteli.

Speciální mateřská škola

Speciální mateřská škola má v provozu dvě třídy pro děti sluchově postižené (4 a 5 dětí) a jednu třídu pro děti s vadami řeči (7 dětí). Kriteřiem pro rozdělení dětí do tříd je jejich věk a druh postižení. Ve školním roce 2001/2002 jsou tři děti umístěny během týdne v internátu školy. Hlavním zaměřením výchovně-vzdělávací práce je rozvoj komunikačních schopností a dovedností dětí vytvářejících základní předpoklady pozdějšího vzdělávání. Ve třídě pro děti s vadami řeči jsou zařazeny děti s opožděným, omezeným nebo narušeným vývojem řeči.

Spontánní a řízené činnosti

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání vychází zejména z hospitačních zjištění v ranních hrách, v řízených pohybových činnostech, v rozvíjení matematických představ, v rozvíjení poznání, v jazykové výchově, v ILP a při reedukaci sluchu.

Plánování vzdělávacích činností je pravidelné a systematické. Vychází z modifikovaných časově tematických plánů výchovné práce zpracovaných na základě Programu výchovné práce pro mateřské školy (MŠ ČSR č.j.: 33 483/83-201), z úkolů ročního plánu školy a ročního plánu třídy i z dostupných metodických a odborných materiálů. Konkrétní činnosti si vyučující stanovují v denních přípravách, kde diferencují úkoly vzhledem k individuálním potřebám dětí. Aktuální příprava učitelek byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Souběžné působení učitelek je organizováno efektivně. Děti mají možnost spolupracovat v různě prolínajících se homogenních i heterogenních skupinách a současně jim kmenové učitelky poskytují v potřebném rozsahu individuální logopedickou péči. Ve třídě pro děti s vadami řeči se střídají dvě pomocné vychovatelky. Tato organizace plně neodpovídá platné vyhlášce. Režim dne dodržuje potřebné stereotypy, dává však malý prostor pro variabilitu činností, zvláště v dopoledním programu jsou upřednostňovány řízené činnosti na úkor spontánních. V rámci řízených pohybových aktivit mají děti jedenkrát týdně tělesnou výchovu, plavání i saunování. Za méně vhodné považuje ČŠI nahrazení pravidelných ranních cvičení pouze krátkými pohybovými chvilkami.

Při sledovaných spontánních činnostech děti prezentovaly znalost prostoru, samostatnost při výběru hračky, některé starší děti kreativnost a vzájemnou spolupráci. Učitelky byly při hrách dětem partnery a pomáhaly v případě potřeby hru rozvinout. Spontánnost ranních her byla však narušena násilným ukončením těchto aktivit ve prospěch řízených činností, některé děti neměly příležitost vůbec hru rozehrát.

Řízené aktivity byly realizovány v návaznosti na dosažené vědomosti, dovednosti a návyky. Učitelky průběžně zařazovaly mimická, hlasová, artikulační, dechová i grafická cvičení. Organizace řízených činností, zvolené metody a formy práce vycházely převážně z podmínek a složení skupiny dětí. Zaznamenáno bylo prožitkové učení, využívání mezipředmětových vztahů, střídání činností. Řízené aktivity podporovaly rozvoj myšlení a komunikačních schopností. Účinnou motivací, vstřícnou komunikací a pohotovou reakcí na individuální potřeby dětí učitelky pozitivně ovlivňovaly jejich aktivitu i potřebnou soustředěnost.

Děti i dospělí navzájem vstřícně komunikovaly, prvky konfliktního chování byly u dětí zaznamenány pouze ojediněle. Zřejmě byla systematická péče vyučujících v oblasti vytváření kulturních, společenských a hygienických návyků. Při ověřování a upevňování poznatků a dovedností učitelky poskytovaly dětem bezprostředně zpětnou vazbu.

Kvalita vzdělávání dětí byla celkově velmi dobrá.

Speciální základní škola

Společná zjištění

Časová týdenní dotace sledovaných předmětů odpovídá schváleným učebním plánům. Většina učitelů má učivo stanovené osnovami rozvrženo do tematických plánů učiva, v některých případech však pouze formálně (český jazyk, chemie, individuální logopedická péče). Požadavky kladené na žáky 8. a 9. ročníků v předmětu český jazyk přesahovaly rámec osnov, výsledkem jsou však úspěchy žáků při přijímacích zkouškách na střední školy. Pro žáky s více vadami pedagogové vypracovávají individuální vzdělávací programy. Učební osnovy jsou plněny.

Český jazyk a literatura na 1. stupni

V hospitovaných hodinách využila většina učitelů pro úvodní rozhovor aktuální téma chystaného zimního lyžařského pobytu.

Výrazným nedostatkem v materiálně-technickém zabezpečení výuky předmětu jsou chybějící učebnice. Vzhledem k tomu, že pro většinu ročníků učebnice nebyly vydány, používají učitelé převážně kopírované texty. V některých třídách měli žáci schválené pracovní sešity, ve vyučování však s nimi nepracovali.

Výuka byla organizačně vzorně připravena struktura jednotlivých vyučovacích jednotek odpovídala stanoveným cílům a složení žáků. Připravené tabule s texty byly doplněny obrázky a při prvotním čtení se staly žákům oporou. Učební látka byla vyvozována a procvičována formou řízeného rozhovoru. Výuka byla obsahově zaměřena na upevňování mluvnického učiva a osvojování nových pojmů souvisejících s plánovaným pobytem žáků na horách. Učitelé měli dostatek vlastních názorných pomůcek, vhodně využívali mezipředmětové vztahy a svůj výklad doplňovali záznamem z videoprogramu. Často si ověřovali, zda žáci chápou zadané úkoly, vysvětlovali a v dalších mluvnických vazbách upevňovali nové pojmy. Většina vyučujících používala řeč, psaný text, prstovou abecedu i znakovou řeč, zařazovala skupinovou

a individuální práci. Žákům s kombinovaným zdravotním postižením byly zadávány jednodušší a většinou samostatné úkoly. Působení lektorky v přípravném ročníku, její příprava, použité metody a formy práce i součinnost s vyučujícím, byly přínosem pro práci nejen integrovaného žáka (neslyšící autista), ale celé třídy. Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky byla vstřícná, žáci pracovali se zaujetím.

Výuka českého jazyka a literatury měla velmi dobrou úroveň.

Individuální logopedická péče na 1. stupni

Výuka obsahovala tradiční úvod s dechovými a artikulačními cviky, nácvikem odezírání, a přiřazováním slov k obrázkům s následnou artikulací. Vzhledem k obecnému plánování předmětu docházelo při výuce jen ojediněle k diferenciaci dle schopností a možností jednotlivých žáků. Materiálně-technické podmínky pro výuku jsou na průměrné úrovni. Učitelé používali vlastní pomůcky a především nakopírované texty s obrázky. V malé míře využívali vícerozměrných pomůcek, knih, obrázkových slovníků apod. Ve výuce citelně chybí počítač s programovým vybavením.

Do výuky byla správně zařazena skupinová a individuální práce. Jako méně vhodné hodnotí ČŠI zařazování opisování učiva, nevyužití manipulačních pomůcek, malý prostor pro práci s textem a nedůslednost v dodržování psychohygienických zásad (nesprávné sezení, chybné návyky při psaní apod.). Ve výuce, která měla výrazně činnostní charakter, byly střídány různé vyučovací metody, žáci byli vedeni k systematickému rozvoji komunikativních dovedností opakováním a utvrzováním nových pojmů. Vyučující jim pro komunikaci vytvářeli podnětné situace zejména systematickým kladením otázek, ale také výběrem textů s obrázky. Vycházeli z jejich zkušeností a prožitků. Učitelé žáky často povzbuzovali, respektovali jejich tempo a převážně pozitivně hodnotili.

Výuka individuální logopedické péče měla průměrnou úroveň.

Český jazyk a literatura na 2. stupni

Příprava pedagogů na vyučování byla většinou pečlivá a promyšlená, v některých

vyučovacích hodinách však nebyly zřetelně stanoveny výukové cíle.

Materiálně-technické podmínky pro výuku jsou dobré. Výuka probíhala v kmenových učebnách, které jsou vybaveny nástěnnými mluvnickými přehledy a dalšími materiály vztahujícími se k probíranému učivu. Ve většině tříd žáci pracovali se schválenými pracovními sešity pro sluchově postižené, nově vydanými v nakladatelství Septima. Speciální učebnice českého jazyka nebyly v posledních patnácti letech aktualizovány, proto učitelé využívali starých učebnic v kombinaci s různými texty a materiály, které si sami připravili.

Organizace výuky zpravidla odpovídala potřebám žáků. V 5. ročníku byla vzhledem k přítomnosti žáků s výrazně odlišnými vzdělávacími potřebami výuka realizována v odděleních. Vyučovací čas byl ve většině tříd využíván efektivně, učivo bylo interpretováno věcně správně. Organizační pokyny byly srozumitelné, výběr sled a množství informací byly v souladu s možnostmi většiny žáků.

Ve sledované výuce byly střídány rozmanité vyučovací metody, učitelé se snažili aktualizovat učivo. Dílčí nedostatky se objevily v nedostatečném využívání pomůcek, zejména mluvnických přehledů, v neefektivním opisování či přepisování učiva, v absenci samostatné práce žáků

a chybějícího prostoru pro skupinové aktivity apod. Nejednotný byl přístup pedagogů k vedení prožitkových deníků. Z hlediska psychohygieny je nevhodná výuka předmětu v tříhodinových blocích (ve dvou třídách).

Žáci byli vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, oceňována byla snaha a pokrok, převažovalo pozitivní hodnocení. Vstupní motivační metody nebyly vždy využity, přesto většina žáků pracovala se zájmem. Závěrečné hodnocení práce realizovali pouze někteří učitelé. Při řešení úkolů byla žákům vhodnými způsoby poskytována pomoc.

Všichni pedagogové zřetelně artikuluji a umožňují tak těžce sluchově postiženým žákům odezírat. Velký důraz je kladen na výslovnost žáků. K rozvoji komunikačních dovedností jsou systematicky využívány i pobyty žáků mimo školu, exkurze, výlety, sportovní akce apod. Komunikace je založena na vzájemné důvěře, ve všech třídách bylo v době inspekce příznivé pracovní klima.

Výuka českého jazyka měla velmi dobrou úroveň.

Chemie

Aktuální příprava vyučujících nebyla vždy promyšlená z hlediska efektivity uplatňovaných metod a forem práce nebo zajištění optimální názornosti vyučování.

Vybavení standardními pomůckami pro chemii jako jsou modely, vzorkovnice, potřeby pro laboratorní práce a demonstrační pokusy je omezené, poměrně dobře je škola vybavena soubory videokazet, vyučujícím jsou k dispozici i multimediální výukové programy na CD. K jejich využití nebo pro experimentální činnost však odborná učebna chemie není zařízena. Uspořádání žakovských lavic v učebně nebylo vzhledem ke sluchovému postižení žáků vhodné.

Při opakování a vyvozování učební látky převažoval výklad v kombinaci s rozhovorem, doplněn ukázkami chemikálií, chemických výrobků případně demonstrací obrazového materiálu z učebnic. Exponované učivo bylo přiměřeně náročné. Výuka probíhala frontálně bez cílené individualizace. Při objasňování nových pojmů a vytváření představ žáků vždy nebyla doceněna názornost, ze strany vyučujících byl kladen přílišný důraz na verbální způsob výuky. Samostatná práce žáků byla zařazována pouze v malém rozsahu, práce žáků s učebnicí ve vyučovacích hodinách většinou chyběla. Celkem pravidelně se učitelé

zaměřovali na vytváření souvislostí mezi novým a opakovaným učivem.

Úvodní motivace se většinou omezovala na pouhé sdělení didaktického cíle. V průběhu výuky byla uplatňována aktualizace učiva, využívány mezipředmětové vztahy a uváděny příklady z praxe. K aktivizaci myšlení žáků využívali učitelé jednoduchých problémových otázek. Vytvořený prostor pro rozvíjení komunikačních dovedností žáků nebyl vždy systematicky využit. V tomto směru vysoce převažovala aktivita učitelů. Uplatňován byl převážně orální způsob komunikace, podpořen znakovou řečí vyučujících. Hodnocení žáků mělo pozitivní charakter.

Kvalita výuky předmětu byla průměrná.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech

Vzdělávání ve sledovaných předmětech mělo celkově spíše nadprůměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací činnost probíhá ve škole s nadstandardním, bezbariérovým vybavením. Prostorné herny a třídy mají nový žákovský nábytek, třídy jsou světlé, čisté a podnětně vybavené. Spolu s esteticky umístěnými výtvarnými pracemi poskytuje škola dětem i žákům podnětné a bezpečné zázemí pro jejich práci. Mateřská škola využívá pravidelně bazén a saunu přímo v areálu školy. Šatny, ložnice i hygienická zařízení mají adekvátní vybavení. Celodenní stravování zajišťuje kmenová školní jídelna. Pitný režim je zajištěn při podávání stravy, návyk pravidelného příjmu tekutin mimo stravování není však vytvářen. Vzhledem k počtu zapsaných dětí a žáků jsou prostorové podmínky vynikající.

Personální podmínky výuky jsou v souladu s příslušnou vyhláškou MŠMT. Všichni učitelé vystudovali speciální pedagogiku a absolvovali základní kurz znakového jazyka, většina z nich se v této oblasti dále vzdělává. Činnost mateřské školy zajišťuje pět pedagogických pracovníků s dlouholetou praxí. Pouze jedna z nich zcela splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Dalším třem vyučujícím chybí vzdělání pro učitelky mateřské školy, mají však vystudovanou speciální pedagogiku. Svou pravidelnou účastí na odborných seminářích, studiem odborné literatury a vzájemným předáváním informací a zkušeností z pedagogické práce učitelky kompenzují neúplné výchozí vzdělání. Vyučující, která v současné době nemá potřebné vzdělání, studuje speciální pedagogiku.

Předložené koncepční záměry ředitele vycházejí z analýzy stavu školy a respektují současné trendy ve speciální pedagogice. Hlavním záměrem je postupné zřizování tříd pro děti a žáky s kombinací sluchového a dalšího postižení, případně speciálních tříd pro žáky s jiným typem zdravotního postižení. Ve vzdělávání sluchově postižených hodlá škola v nejbližších letech i nadále využívat totální komunikaci, což umožňuje pedagogům současně vzdělávat sluchově postižené žáky s různým stupněm sluchové vady.

Plán práce školy na školní rok 2001/2002 stanoví hlavní výchovně vzdělávací cíle a úkoly v oblasti personální, materiálně technické a postihují činnost všech součástí školy. Z celoročního plánu vycházejí měsíční plány, které zahrnují zejména organizační záležitosti činnosti školy. Předložený plán má některé formální nedostatky, v jeho obsahu chybí těsnější propojení oblasti plánování a kontroly. Výuka ve třídách probíhá dle schválených učebních plánů a učebních osnov. Výjimku činí vzdělávání žáků X. třídy, pro jejíž zřízení neexistují platné legislativní podklady. ČŠI oceňuje vynikající úroveň kontinuálního způsobu plánování (IVP) ve třídě pro hluchoslepe žáky.

V systému organizování byly zjištěny dílčí nedostatky, které však nemají zásadní negativní vliv na úroveň výuky a kvalitu vzdělávání žáků. Některá dokumentace a přijatá opatření vztahující se k provozu školy a organizování výchovně-vzdělávacího procesu však nejsou v souladu s právními normami (chybějící ustanovení v řádu školy a internátu, v rozvrhu hodin není respektován počet hodin v jednom celku, nesprávná délka přestávek, nedostatky v organizaci výuky hluchoslepých žáků a zřízení X. třídy). Nejsou jasně stanovena pravidla vzájemné spolupráce mezi školou a inspekcí kontrolovanými součástmi školy (např. přímé řízení SPC ředitelem školy není optimální, také porady mezi ředitelem školy a učitelkami MŠ jsou málo efektivní). Podmínky vzdělávání pozitivně ovlivňuje dlouhodobě zavedený a osvědčený systém třídnictví, kdy stejný vyučující vede žáky od přípravného ročníku po 9. ročník a zabezpečuje ve své třídě výuku stěžejních předmětů jako jsou český jazyk a individuální logopedická péče. Vnější i vnitřní informační systém školy je propracovaný. Informace individuálního charakteru poskytuje škola zákonným zástupcům dětí a žáků prostřednictvím žákovských knížek, třídních schůzek a převážně v rámci osobního styku při předávání a přebírání dětí mateřské školy a žáků ubytovaných na internátu. Programově s promyšleným záměrem a s využitím externích spolupracovníků předává škola rodičům kvalifikované rady nezbytné pro společný postup školy a rodiny při kompenzaci a reedukaci zdravotního postižení žáků (např. odborné přednášky, prezentace firem vyrábějících speciální pomůcky atd.). Velmi pozitivně je hodnoceno uplatňování diagnostických pobytů rodičů s dětmi před vydáním rozhodnutí o přijetí jejich dětí do školy.

Velmi úspěšně se vedení školy daří motivovat učitele pro další vzdělávání. Z vlastních finančních prostředků absolvuje šestnáct učitelů tříleté rozšiřující studium znakového jazyka, nekvalifikované vychovatelky si doplňují odbornou a pedagogickou způsobilost. Ředitel školy zajišťuje spolupráci učitelů s dalšími odborníky ve speciálním školství a učitelé se seznamují s prací škol, které poskytují vzdělávání žákům s odlišnými typy zdravotního postižení. Poznatky pak uplatňují ve výuce. Další vzdělávání pedagogů je vedením školy jednoznačně podporováno. Nezanedbatelnou skutečností je i spolupráce školy s katedrou speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého Olomouc (PdF UP) na úseku pedagogické praxe studentů, což pozitivně motivuje pedagogické pracovníky školy v jejich vlastní výchovně-vzdělávací činnosti. Vytvořený systém morálního a hmotného odměňování pracovníků je motivační. Pro hodnocení zaměstnanců zpracoval ředitel příliš stručná a obecně formulovaná kritéria, se kterými byli učitelé prokazatelně seznámeni.

V systému kontroly byly zjištěny dílčí nedostatky. Předložený plán kontrol nepostihuje všechny oblasti. Chybí důsledná kontrola v rozvržení učiva, dodržování tematických plánů učiva a kontrola zaměřená na vedení dokumentace třídními učiteli. Ředitel uplatňuje informace získané při kontrolní činnosti na poradách, analyzuje práci školy, vede třídní učitele k pravidelnému a průběžnému hodnocení úrovně výchovně-vzdělávací práce ve svých třídách. Naplánovaná a prováděná hospitační činnost vedení školy je zaměřena na úroveň vzdělávání, výsledky včetně stanovení závěrů jsou s pedagogy prokazatelně projednávány. Dostatečně není využit potenciál metodických orgánů základní a mateřské školy, jejichž činnost je vedením školy sice pravidelně sledována, avšak není funkčně využita např. k odpovědnosti za plánování učiva v jednotlivých předmětech.

Materiálně-technické podmínky umožňují plně realizovat vzdělávací program školy. Plánování je velmi dobré, organizování má citelně slabá místa, vedení a motivování velmi dobré, kontrolní systém má negativa a pozitiva přibližně v rovnováze.

Podmínky vzdělávání jsou celkové hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Kontrola využití rozpočtových prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu prostřednictvím Školského úřadu(ŠÚ) Olomouc byla realizována za uzavřený kalendářní rok 2000. Celkový rozpočet neinvestičních výdajů (NIV) byl stanoven ve výši 15. 660.600,- Kč a zahrnoval mzdové prostředky, prostředky na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV) včetně prostředků na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby a prostředků na ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů. Závazný ukazatel prostředků na platy byl plně vyčerpán, prostředky na ostatní platby za provedenou práci (OPPP) nebyly dočerpány o částku 3.459,- Kč a spolu se zákonnými odvody ve výši 1.211,- Kč odvedeny při finančním zúčtování do státního rozpočtu. Závazný ukazatel rozpočtu neinvestičních výdajů na rok 2000 byl dodržen.

Dle předloženého Výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2000 (Výsledovka Úč ROPO 4-02) vykázala škola ztrátu ve výši 1.212.669,- Kč, která byla způsobena zúčtováním finančně nepokrytých odpisů hmotného a nehmotného investičního majetku.

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech školy představoval v kontrolovaném období 87 %, vlastní příjmy tvořily 6 % a zahrnovaly mimo jiné i výnosy z pronájmu tělocvičny, bazénu, sauny a externích sportovišť, 7 % činila ztráta.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Školský úřad Olomouc stanovil škole tyto závazné ukazatele: limit prostředků na platy, limit prostředků na OPPP a limit počtu pracovníků. Prostředky na platy byly plně vyčerpány, prostředky na OPPP nebyly dočerpány o částku 3.459,- Kč a při finančním zúčtování odvedeny do státního rozpočtu. Z limitu prostředků na OPPP škola v rámci refundace mzdových prostředků vyplácela odměny za produktivní práci učňům Středního odborného učiliště pro smyslově postižené žáky Olomouc-Svatý Kopeček, ul. Kříčkova, kteří se účastnili praktického výcviku ve školní jídelně. Stanovený limit počtu pracovníků 62,74 byl překročen o 1,98 přepočteného pracovníka. Příčinou překročení limitu počtu pracovníků byla dlouhodobá pracovní neschopnost několika pedagogických pracovníků. Vzhledem ke specifickému zaměření školy byli na zástup přijati do pracovního poměru na dobu určitou další pedagogičtí pracovníci, především bývalí zaměstnanci v důchodovém věku s bohatými zkušenostmi v práci se sluchově postiženými žáky.

Mzdové prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu tvořily 55 % z celkových neinvestičních výdajů a jejich skutečné čerpání bylo vyčísleno ve výši 99,9 %. V rámci mimorozpočtových zdrojů byly do odměňování zaměstnanců zapojeny navíc i prostředky fondu odměn ve výši 85.604,- Kč. Kontrola čerpání přidělených mzdových prostředků byla provedena porovnáním údajů uvedených ve statistickém výkazu Škol (MŠMT) P 1-04 za čtvrté čtvrtletí roku 2000, zůstatků příslušných účtů v hlavní knize k 31. prosinci 2000 a údajů uvedených ve Výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2000.

Nenárokové složky platu dosáhly 8,8 % z celkově vyplacených prostředků na platy poskytnutých škole ze státního rozpočtu. Doporučený poměr 80 : 20 mezi vyplacenými osobními příplatky a odměnami byl s nepatrnými odchylkami dodržen. Ředitel školy má pro interní potřebu školy zpracován Vnitřní platový předpis, ve kterém byla podrobně vymezena kritéria pro poskytování zvláštních příplatků v návaznosti na dosažený stupeň vzdělání

v souladu s příslušnými platnými předpisy. Pro stanovení a vyplácení nenárokových složek platu jsou kritéria stanovena velmi obecně, chybí jejich podrobnější rozpracování.

V rámci orientační inspekce byla provedena kontrola personální dokumentace pedagogických pracovníků, u kterých proběhla hospitační činnost, a pracovníků SPC. Namátkově byla vybrána ke kontrole i personální dokumentace nepedagogických pracovníků. Kontrolou bylo zjištěno, že v průběhu roku 2001 došlo ke ztrátě personální dokumentace několika zaměstnanců. Tato byla ředitelem školy postupně doplněna, ale dosud je v některých případech neúplná. U kontrolovaných pracovníků bylo prověřeno jejich zařazení do platových tříd, stanovení a vyplácení příplatků za vedení. Zvláštní příplatky byly u pedagogických pracovníků vypláceny dle rozpracovaných kritérií vnitřního platového předpisu a zahrnovaly u pedagogů vykonávajících práci třídního učitele i ohodnocení této činnosti. Ve vnitřním platovém předpisu a platových výměrech je toto ohodnocení pojmenováno jako příplatek za třídnictví, ve skutečnosti se jedná o jednu ze složek zvláštního příplatku. Celková výše zvláštního příplatku nepřesáhla maximální možnou hranici stanovenou § 9 odst. 2 a odst. 3 písm. b) nařízení vlády č. 251/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací.

V rámci inspekční činnosti bylo zjištěno nesprávné rozdělení třídy pro hluchoslepé žáky na dvě třídy. Formou zvláštního příplatku byla ohodnocena náročná práce třídního učitele v obou takto vzniklých třídách. V konečném finančním vyjádření nedošlo ke zvýšení mzdových nákladů, neboť zvláštní příplatky byly přiznány pouze v rámci přiděleného rozpočtu. V zahajovacích výkazech školního roku 2001/2002 byla uvedena pouze jedna třída pro hluchoslepé žáky, což neodpovídá skutečnosti a došlo tak k porušení § 2 odst. 6 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

V kalendářním roce 2000 byly škole ze státního rozpočtu přiděleny finanční prostředky na ONIV ve výši 3.904.000,- Kč, což představuje 25 % z celkového objemu prostředků na NIV. Prostředky přidělené na ONIV byly čerpány především na pokrytí následujících skupin výdajů:

Skupina výdajů	Výdaje v Kč	Výdaje v % z celk. ONIV
nákup materiálu	637.440,-	16,33
z toho: učebnice a školní potřeby, knihy a učební pomůcky	42.310,-	1,09
spotřeba energie	1.568.800,-	40,19
opravy a udržování	70.470,-	1,81
Cestovné	55.580,-	1,42
ostatní služby	597.650,-	15,31
Odpisy	775.650,-	19,87
ostatní výdaje	188.680,-	4,83

Při náátkové kontrole nákladů spojených s pořízením učebnic a učebních pomůcek bylo zjištěno, že v roce 2000 byl realizován zejména nákup učebnic, odborných publikací a pomůcek do zeměpisu, logopedie, pracovních činností, keramického kroužku a pomůcek pro potřeby speciálně-pedagogického centra. Na jednoho žáka školy činil objem prostředků vynaložených na úhradu nákladů spojených s nákupem učebnic a učebních pomůcek 445,- Kč.

K pořízení učebnic, školních potřeb, knih a učebních pomůcek použila škola ve sledovaném

období kromě prostředků přidělených ze státního rozpočtu také prostředky uvolněné z nadačního fondu školy.

Hodnocení efektivity čerpání účelových a investičních prostředků

V kontrolovaném období byly škole přiděleny účelové prostředky formou systémové investiční dotace ve výši 95 000,- Kč, která byla určena na zřízení nové učebny hudebně-dramatické výchovy. Prostředky dotace byly použity k úhradě faktury za ozvučovací soupravu a sadu hudebních nástrojů a byly prostřednictvím ŠÚ řádně zúčtovány se státním rozpočtem. Dále byly škole přiděleny účelové prostředky na provozní výdaje ve výši 1.050.000,- Kč, které byly zahrnuty do rozpočtu ONIV. Účelovost těchto finančních prostředků byla vymezena pouze ŠÚ na běžné provozní výdaje školy.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2000 obsahovala všechny předepsané náležitosti v souladu s obecně závaznými právními předpisy.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Mzdové prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly ve sledovaném období vynakládány efektivně.

Kontrola čerpání prostředků na ostatní neinvestiční výdaje přidělené školským úřadem neprokázala ve sledovaném období jejich neefektivní vynakládání, nebyl prokázán žádný případ jejich neoprávněného použití.

Prostředky systémové investiční dotace byly použity k účelu, ke kterému byly určeny. Zařízení nakoupené do učebny hudebně dramatické výchovy nebylo dosud instalováno, jeho využití pro účely výuky je hodnoceno jako neefektivní.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výuka žáků s dualním senzoryčným postižením (hluchoslepost)

Ve školním roce 2001/2002 jsou ve škole vyučováni čtyři žáci s výše uvedenou diagnózou, dva jsou zařazeni v nižším stupni a dva ve středním stupni. Organizace výuky těchto žáků není v souladu s právní normou, neboť jsou vyučováni odděleně ve dvou třídách, čímž není dodržen minimální počet žáků na třídu a výchovně-vzdělávací činnost není zabezpečena současně dvěma pedagogickými pracovníky.

Učební plán je u obou stupňů dodržen, obsah učiva vychází ze schválených učebních osnov pro vzdělávání hluchoslepých žáků. S přihlédnutím k jejich aktuálnímu schopnostem a možnostem (všichni mají diagnostikováno i mentální postižení) je učivo rozpracováno do ročních a postupně vždy i dvouměsíčních a týdenních individuálních plánů. Plánování je vedle obsahu učební látky zaměřeno také na způsob práce s jednotlivými žáky včetně konkrétně uplatňovaných komunikačních technik. Pravidelným vyhodnocováním dosažených výsledků je vyučujícími sledována kontinuita výuky a jsou získávány informace pro obsahové a postupové korekce ve výchovně-vzdělávací činnosti. Aktuální příprava vyučujících byla z metodického hlediska i psychohygienických požadavků na výuku velmi odpovědná a promyšlená (změny činností, jejich prolínání, odpočinkové aktivity).

V průběhu inspekce byla výuka v jedné ze tříd z organizačních důvodů (zastupování za

nepřítomnou vyučující) zabezpečena vychovatelkami internátu bez stanovené kvalifikace. Kvalita výuky však nebyla touto skutečností negativně ovlivněna, obě pedagogické pracovnice uplatňovaly své zkušenosti z výchovné práce s těmito žáky.

Materiálně-technické podmínky jsou průběžně zlepšovány. Vybavení speciálními i běžnými manipulačními pomůckami umožňuje realizovat vzdělávací program, jejich využití v průběhu sledované výuky bylo vždy účelné. Vzhledem k nedostatku vhodných pomůcek v obchodní síti z hlediska individuálních potřeb zařazených žáků jsou částečně zajišťovány ve spolupráci s katedrou technické výchovy PdF UP Olomouc, nebo zhotovovány svépomocí vyučujícími. Z důvodu vyššího opotřebení manipulačních pomůcek v důsledku jejich stálého používání je potřebná jejich častější obměna. Kromě dvou kmenových učeben, jejichž prostorové podmínky jsou poměrně stísněné, využívají učitelky pro výuku také tělocvičnu, bazén, cvičnou kuchyň i hernu mateřské školy. Jedna z učeben svým uspořádáním pracovní a odpočinkové části neposkytuje žákům zcela bezproblémové prostředí z hlediska jejich pohybu.

V průběhu inspekce byly sledovány tyto předměty: český jazyk, matematika, tělesná výchova, pracovní vyučování. Výuka žáků byla vzhledem k rozdílnému charakteru a hloubce jejich postižení, různé schopnosti využití zbytkových funkcí zcela přizpůsobena stupni jejich dosaženého rozvoje. Rovněž komunikační systém byl uplatňován a rozvíjen na základě individuálních možností žáků s využitím rozličných komunikačních technik. Při všech činnostech se vyučující zaměřovaly na rozvoj kompenzačních smyslů, podněty žákům předkládaly mnohotvárným způsobem, systematicky je vedly k přiměřené samostatnosti.

Profesionální přístup všech vyučujících k žákům, jejich bezprostřední a výrazný projev pozitivního ocenění a odměna za úspěšné provádění dílčích kroků, vyvozovaných nebo procvičovaných činností, měly vždy velmi motivující charakter a vedly k dobré interakci mezi žáky a vyučujícími.

Úroveň výuky hluchoslepých žáků byla nadprůměrná.

Speciálně pedagogické centrum

SPC zřízené jako součást školy pracuje v optimálních materiálních i personálních podmínkách. Každá pracovnice má k dispozici samostatnou pracovnu vybavenou potřebným materiálem i pomůckami pro činnost. Podle možností školy je pracoviště postupně vybavováno počítači, software je zatím jen minimální. Osobní automobil je využíván k cestám za klienty a do škol. Spádovou oblast centra tvoří okresy Olomouckého kraje a okres Bruntál.

Pracovníci SPC vypracovávají měsíční plány, které však jsou velmi obecné. Zpracované týdenní plány jsou spíše přehledem plnění aktuálních požadavků terénu. V předepsané dokumentaci SPC chybí statut, organizační a vnitřní řád. Psycholožka a speciální pedagožky centra vedou samostatně a různým způsobem evidenci práce s klienty, která obsahuje diagnostickou činnost, konzultace, metodické dohlídky a další činnosti. Ředitel školy nepřenesl kompetence související s činností SPC na dalšího pracovníka, řídí centrum osobně a jednou měsíčně vede porady. Nesjednotil formu vedení evidence práce s klienty ani další jeho činnosti.

Činnost SPC je zaměřena na depistáž dětí se sluchovým postižením od raného věku a práci s individuálně integrovanými sluchově postiženými dětmi a žáky. V případě potřeby provádí psycholožka SPC rediagnostiku žáků školy a také vyšetření žáků zaměřená na profesní orientaci. Vyšetření jsou realizována se souhlasem rodičů, kteří jsou o výsledcích vždy velmi podrobně informováni. Kromě podkladů pro individuální integraci spolupracují pracovnice SPC i při sestavování individuálních vzdělávacích programů. Za dětmi a žáky se sluchovým

postižením vyjíždějí do jejich domovů a škol. Pro pedagogickou a rodičovskou veřejnost organizují přednášky a semináře, poskytují sociálně právní pomoc rodičům sluchově postižených dětí.

SPC je v úzkém styku s foniatry a pediatry v obvodu působnosti. Díky této spolupráci získává informace o dětech se sluchovým postižením již v kojeneckém věku a metodicky vede rodiče při výchově jejich dětí. Ve spolupráci se školou organizuje centrum diagnostické pobyty rodičů s dětmi před jejich případným vřazením do speciální mateřské školy. Vzhledem k časně foniatrické diagnostice nejsou v současné době požadavky na individuální výuku sluchově postižených žáků. Ti jsou buď zařazeni do speciální školy, nebo integrováni do tříd základní školy. O metodické a konzultační péči o klienty jsou vedeny podrobné záznamy.

Činnost speciálně pedagogického centra je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy před inspekcí
- Platné rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne čj. 14 301/01-21 vydané MŠMT ČR dne 20. března 2001
- Vybraná povinná dokumentace školy školního roku 2001/2002 dle § 38 a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů: třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy hospitovaných tříd, zápisy z jednání pedagogické rady, rozvrh hodin, řád školy, protokoly o opravných zkouškách, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- Koncepční záměry školy a plán práce školy na školní rok 2001/2002
- Plány a zápisy z jednání předmětové komise český jazyk a metodického sdružení 1. stupně
- Plán kontrolní a hospitační činnosti vedení školy
- Tematické plány učiva pro český jazyk, ILP (přípravný až 4. ročník) chemii (7. až 10. ročník)
- Individuální vzdělávací programy žáků s kombinovaným zdravotním postižením, žáků hluchoslepých
- Vnitřní platový předpis pro školní rok 2001/2002
- Organizační řád školy (čj. ani datum zpracování neuvedeno)
- Školní řád s přílohami platný pro školní rok 2001/2002
- Organizace školy na školní rok 2001/2002
- Vydaná rozhodnutí ředitele školy
- Vybrané žakovské sešity, deníčky žáků
- Hospitační záznamy ČŠI
- Vybraná povinná dokumentace ve smyslu § 45b odst. 1 zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů - přehledy výchovné práce, přehledy docházky, evidenční listy, personální dokumentace Speciální mateřské školy za školní rok 2001/2002
- Zápisy z porad Speciální MŠ školního roku 2001/2002
- Roční plány výchovně-vzdělávací činnosti ve Speciální MŠ školního roku 2001/2002

- Vnitřní řád školy, režim dne, rozvrh zaměstnání jednotlivých tříd, plán služeb učitelek Speciální MŠ školního roku 2001/2002
- Jednací protokol SPC
- Zřizovací listina SPC
- Spisová dokumentace klientů SPC
- Měsíční plán práce a výjezdů SPC na prosinec 2001 a leden 2002
- Týdenní plány práce pracovníků SPC
- Ambulantní knihy pracovníků SPC
- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 30 283/99-21 vydané MŠMT ČR dne 7. října 1999
- Personální dokumentace a mzdová dokumentace (doklady o dosaženém vzdělání, pracovní smlouvy, platové výměry)
- Zahajovací výkazy školního roku 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002
- Rozpis rozpočtu neinvestičních výdajů a účelových prostředků na rok 2000 ze Školského úřadu Olomouc včetně všech úprav v průběhu roku
- Vyúčtování systémové investiční dotace za rok 2000
- Rozvaha k 31. prosinci 2000
- Výkaz zisku a ztráty k 31. prosinci 2000
- Výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 za 1. – 4. čtvrtletí 2000
- Vnitroorganizační směrnice
- Výroční zpráva o hospodaření za rok 2000
- Evidence nákupu učebních pomůcek v roce 2000
- Personální dokumentace a mzdová dokumentace (doklady o dosaženém vzdělání, pracovní smlouvy, platové výměry)
- Vnitřní platový předpis pro rok 2000
- Mzdové listy za rok 2000

ZÁVĚR

Výuka probíhala podle schválených vzdělávacích programů (mimo 10. ročník), učební osnovy jsou plněny. Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelů pro výuku ve speciálních školách vynikající.

Vzdělávání žáků bylo hodnoceno jako efektivní, jeho kvalita byla celkově velmi dobrá.

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti školy je systematické a odpovídá současným trendům ve výuce zdravotně postižených dětí a žáků. Zvolená organizační struktura je vzhledem k velikosti školy a specifickým potřebám dětí a žáků funkční, nedostatky byly zjištěny zejména v dokumentech upravujících chod školy a v předepsané dokumentaci školy. Vedení a motivování pracovníků jsou plánovitě, vzájemná komunikace je založena demokratickým způsobu řízení a ovlivňuje vstřícnost učitelů i jejich zájem o další vzdělávání. Vytvořený kontrolní systém poskytuje vedení školy dostatek informací, v jeho uplatňování však chybí větší důslednost a součinnost vedení s poradními orgány školy.

Celkově jsou podmínky vzdělávací činnosti na průměrné úrovni.

Ve všech kontrolovaných oblastech hospodaření s finančními prostředky za období roku 2000 nebylo zjištěno nehospodárné vynakládání prostředků ze státního rozpočtu v rámci mzdových prostředků a ostatních neinvestičních výdajů. S výjimkou využití systémové investiční dotace na vybavení učebny hudebně–dramatické výchovy hodnotí ČŠI celkové čerpání finančních prostředků jako efektivní.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová
Členové týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček
	Mgr. Karel Kuchler
	Mgr. Miroslava Rajhelová
	Mgr. Alena Wiesnerová
Další zaměstnanci ČŠI	Ing. Renata Skutková Ing. Eva Stachová	

V Šumperku dne 21. ledna 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Mgr. Jiří Langer

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy MŠMT Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana		
Zřizovatel MŠMT Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana		

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky podány